

مولانا « مثنوی معنوی » دفتر اول «

بخش ۱ - سرآغاز

از جداییها حکایت می کند	بشنو این نی چون شکایت می کند	۱
در نفیرم مرد و زن نالیده اند	کز نیستان تا مرا بُریده اند	۲
تا بگویم شرح درد اشتیاق	سینه خواهم شَرَحَه شَرَحَه از فراق	۳
باز جوید روزگارِ وصل خویش	هر کسی کو دور ماند از اصلِ خویش	۴
جفت بدحالان و خوش حالان شدم	من به هر جمعیتی نالان شدم	۵
وز درون من نُجُست اسرار من	هرکسی از ظنّ خود شد یار من	۶
لیک چشم و گوش را آن نور نیست	سَرّ من از نالهٔ من دور نیست	۷
لیک کس را دیدِ جان دستور نیست	تن ز جان و جان ز تن دستور نیست	۸
هر که این آتش ندارد نیست باد	آتشست این بانگِ نای و نیست باد	۹
جوشش عشقست کاندِر می فتاد	آتش عشقست کاندِر نی فتاد	۱۰
پرده‌هاش پرده‌های ما درید	نی حریف هرکه از یاری بُرید	۱۱
همچو نی دمساز و مشتاق کی دید	همچو نی زهری و تریاق کی دید	۱۲
قصه‌های عشقِ مجنون می کند	نی حدیثِ راه پُر خون می کند	۱۳
مرزبان را مُشتری جز گوش نیست	محرم این هوش جُز بیهوش نیست	۱۴
روزها با سوزها همراه شد	در غمِ ما روزها بیگانه شد	۱۵
تو بمان ای آنک چون تو پاک نیست	روزها گر رفت گورو باک نیست	۱۶
هرکه بی روزیست روزش دیر شد	هر که جز ماهی ز آبش سیر شد	۱۷
پس سخن کوتاه باید والسّلام	در نیابد حالِ پُخته هیچ خام	۱۸
چند باشی بند سیم و بند زر	بندِ بگسل باش آزاد ای پسر	۱۹
چند گنجد قسمتِ یک روزه‌ای	گر بریزی بحر را در کوزه‌ای	۲۰

تا صدف قانع نشد پُر در نشد	کوزه چشم حریصان پُر نشد	۲۱
او ز حرص و عیب گلی پاک شد	هر که را جامه ز عشقی چاک شد	۲۲
ای طیبی جمله علت‌های ما	شاد باش ای عشق خوش سودای ما	۲۳
ای تو افلاطون و جالینوس ما	ای دوای نخوت و ناموس ما	۲۴
کوه در رقص آمد و چالاک شد	جسم خاک از عشق بر افلاک شد	۲۵
طور مست و "خَرَّ مُوسَى صَعِقًا"	عشق جانِ طور آمد عاشقا	۲۶
همچو نی من گفتنی‌ها گفتمی	با لبِ دمسازِ خود گر جُفتمی	۲۷
بی‌زبان شد گرچه دارد صد نوا	هر که او از هم‌زبانی شد جدا	۲۸
نشوی زان پس ز بلبل سرگذشت	چونک گل رفت و گلستان درگذشت	۲۹
زنده معشوقست و عاشق مرده‌ای	جمله معشوقست و عاشق پَرده‌ای	۳۰
او چو مرغی ماند بی پَر وای او	چون نباشد عشق را پروای او	۳۱
چون نباشد نور یارم پیش و پس	من چگونه هوش دارم پیش و پس	۳۲
آینه غمّاز نبود چون بود	عشق خواهد کین سخن بیرون بود	۳۳
زانک زنگار از رخس مُمتاز نیست	آینت دانی چرا غمّاز نیست	۳۴

وزن: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مسدس محذوف یا وزن مثنوی)

تنظیم و ارائه: وبسایت خانقاه خاکسار مطهریه

منابع:

۱- وبسایت گنجور:

<https://ganioor.net/moulavi/masnavi/daftar1/sh1>

۲- شرح مثنوی معنوی ۱ حاج ملاهادی سبزواری

https://drive.google.com/file/d/1xLXd6pcZKAF2-UCYxjOP0DeAIJWD9-qj/view?usp=drive_link

۳- مثنوی معنوی بر اساس نسخه قونیه-به تصحیح و پیشگفتار عبدالکریم سروش

<https://naskban.ir/1613/1>

۳- وبسایت واژه یاب:

<https://vajehyab.com/>